

Надія Ткаченко

НК - Приїжджали до нас ці ж бригади і засновували колгоспи.

- *Опишіть як вони приїжджали. –*

НК - Із району, це з району, із Лисенки приїжджали, от. І все так, з заготовленими заявами. Ну ніби зразок, тільки щоб в тій заяві повинен кожен написати свою фамілію, ім'я й отчество і розписатись, що він добровільно здає свою власність, тобто землю й усю тяглову силу: коні, воли. Бо то ж у селі обробляли кінсьми і волами. Тракторів не було. Ніякої механізації. І всеї реманент: плуги, борони, культиватори - от всеї цей реманент, і збрую на коней і волів, то все це він добровільно здавав. Писали, що все це я здаю у колективне господарство. Колективне господарство - це славнозвісний колгосп. Оцей от і розпис. Це отак. А якщо ти не вступаєш, не хочеш колгоспу - хазяйнуй, май свою землю, май своє все те. Хазяйнуй, але щоб ти не відказувався від того податку, від того збору, що ти мусиш здати скільки врожаю якого, що ти посіяв, от, то ти повинен це здати. То таки хто не вступав у колгосп, а це називалися одноосібники, то вони раптом були один рік. Один рік одноосібником, бо його так обложили податком і тим усяким налогом продовольчим, що він не мав чим платити. І його судили за те що він це не виконав. І осуддили і по рішенню суда висіляли зовсім із села, щоб це не було зовсім, знаєте, таких як підричних.., підричного елемента. І висіляли і вивозили на Далекий Схід, у Сибір. Куркульів то без суда вивозили. А куркуль - 5 гектарів землі і своє хазяйство якщо він мав, то це вже куркуль считався.

І приїжджали вони ці, як була ця славнозвісна подразверстка, то я пам'ятаю, шо приїжджали, ця бригада, приїжджала з такими прутами, металічними, загострені краї. І ними прошпигували солому. На горіщі прошпигували все. Чи селянин щось не сховав там із продуктів, от. То прошпигували тими шампулами, так називали їх шампол, от. То прошпигували, шукали, усе вигрібали, ну до зернини.

А це ж брати із Донбасу. Бо шахтарям давали. Давали пайки і вони, два брати, сушили, від свого пайка, видно, відірвали і сушили сухариків, макарони, от. То перша посилка була от їх прийшла що вони прислали нам у село. А потом заборонили. Пару разів послали, а тоді заборонили. Заборонили, щоб у село не дати. Ну ізолювали село повністю. Ні вийти, ні виїхати не можна було нікуди. Це виїхати тільки, як вербовщик уже завербував, то так. А так, то не давали щоб взяв та поїхав, або пішов із села. Ні.

Я тільки знаю, як звозили мертвих. То звозили гарбою, не возом, а гарбою і ховали їх у загальних, на цвинтарі. Правда на цвинтар.., а деякі то пригортали і в ровах, от. Бо як вимерли всі, а останній вмирав, то його похоронять не було кому.